

BARÁTSÁG

Magyarország népei
kölsönös megismerkedését szolgáló
havi folyóirat

Megjelenik minden hónap 15-én

Kiadó:

Filantrop Társaság
Budapest XI.,
Tas vezér utca 17. IV. 4.

A szerkesztőség vezetője:
Ember Mária

A kiadásért felel:
Mayer Éva

A szerkesztőség postacíme:
1519 Budapest, Pf.: 452

Telefonszáma:
165-5064 és 182-2548

Fogadóórak munkanapokon
délután 3 és 5 között
XI., Ulászló utca 18. fszt. 1.

ISSN 1218-0149

Egyes szám ára: 50,- Ft
Előfizetési díjak:
negyedévre 150,- Ft
félévre 300,- Ft
egy évre 600,- Ft

Előfizethető a Barátság
csckszámláján: 529-81340-0
OTP Budapest XI.,
Szent Gellért tér 3.
MNB szám: 218-98426

Terjeszti a szerkesztőség

Számítógépes
nyomdai előkészítés: TiMac Bt.
Budapest XVI., János utca 107.
Telefon: 271-4166

Készül a Kolor Optika Nyomdában
Budapest XIII., Kucsma utca 6.
Telefon: 120-8759

Címlapunkhoz:

Motívumvándorlás Kiss Roóz Ilonánál

Műtermében ott áll a fazekaskorong, amelyen még szülei fürdőszobájában kezdett dolgozni. Nem is olyan régen tért át az elektromos kemence használatára, korábban ragaszkodott a fatüzelésűhöz, amelyre állandóan kellett hordani az utánpótlás-tüzifát... Az utóbbi időben az orvosok megtiltották a közel hetvennégy esztendő művésznőnek, hogy nehéz agyagedényeket emeljen, azóta magasabb, súlyosabb kerámiaszobrokat vágyik létrehozni...

Nem könnyítette meg magának a munkát, habár monográfusa, *Koczogh Ákos* művészettörténész azt szokta mondogatni Kiss Roóz Ilonának, újabb s újabb látogatásokat téve a műteremben: „*Maga jókedvében dolgozik*”.

A művek derűt árasztanak, életszeretetet, játékosságot. Az ő Három Gráciája oszloplábakon kecses. Az ő Római Férfiúja csupa méltóság, elegancia, fenkölttség, csak az arca ne lenne olyan ragyaverte... Az ő Európája nem szomorkodik, amiért elragadta a bika, s a bika sem félelmetes, toporzékoló szörny, nem fú az orrlíka, hanem jámbor, kezes állat, ondolálva van a szőre, s a szeme ábrándosan elmereng.

A *humor* teszi egységessé ezt az életművet, a szinte önkéntelen humor. Ennek alapja pedig az *edény*, az edényforma, a fazekasmesterség őseredeti formáiból való kiindulás. Az *amfóra*, ha Kiss Roóz Ilona szemével nézzük, a női test alapformája: keskeny törzs, öblös csípő. Vagy gömbölyded test, karcsú nyak. Szoros mider, kipárnázott alj. Turnűrös nő. Hasas figura. Lopótök figura. Bögyös nő.

Emberi test a *váza*. A *hengerforma* is az. Lakóhely a *tál*, mihelyt falra akasztjuk és ölébe figurinókat telepítünk. Akkor akár Noé bárkája. Kórus fölé boruló színpadi boltozat. Keramikus műtermi barlangja (előtérben a korongozóval). Suvickos képű bohócsoport porondja. Ádám és Éva édene.

Reneszánsz örökség a *homorú kályhacsempe*, a fülkeszerűen kiképzett, figurákkal ékített. Kiss Roóz Ilona új élettel tölti meg a Mátyás király korabeli, mázas cserépkandalló elemeit. „*Királyka. Fülke*” – tőle még nyelvi humorra is telik. Fülkébe húzódnak a melegedni vágyók, kezüket rőzseláng fölé tartják. Fülke-meghittségben zajlik a családi ebéd, meleg barna mázas háttér előtt. Fülkébe vágyódik kentaur és asszonya...

Aztán a fülke motívum a nagy padlóvázák egyik eleme lesz. Hasas földi vázák *behomorulnak* egyik oldalukon, a homorulat pedig fülkévé vagy nagy tálak öblévé lényegül át. Már be is népesült esküvői menettel, aratásünneppel, szüreti bállal. Harcsaajkú figurák énekelnek a sohasem harsány színek között. Alig jelzett hátterek előtt épp csak jelzett színek.

Vázák szája egyszercsak *gyertyatartóvá* alakul. Csordapásztorok kalapja szintén. Angyalfigurák nem gyertyát tartanak, hanem maguk lesznek szárnyas gyertyatartók.

És áramlanak, örvénylenek a motívumok egyik cserepes-műfajból a másikba. A lapunk borítóján látható menyasszony-vőlegény, no meg a csokréta megvan még tálban is, vőfélyvel, koszorúslánnyal, egy kis konty alá valót kínáló napamasszonnyal. Karikával zsonglörködő zenebohócok kettesben, hármasban, fülkében, nagy tálban. Furulyázó faunok és gangos menyecskék megannyi változatban, kicsit mindig másképp, *nincsen két egyforma*.

1987-ben állandó kiállítása nyílt Kiss Roóz Ilonának Egerben, a kispréposti palotában, mintegy hatvan művel. De akad olyan gyűjtője, nem is egy, akinek *több* Kis Roóz van a birtokában, mint amennyire Eger büszke.

Ember Mária

E LAPSZÁMUNK MEGJELENÉSÉT

a Filantrop Társaságnak nyújtott költségvetési támogatás
valamint
a Szabad Sajtó Alapítvány segítségével
tette lehetővé.